

Hospitality Consultants

Accommodatiescan

29 april 2015

Aan

Gemeente Gilze en Rijen
T.a.v. de heer P. Sprangers
Postbus 73
5120 AB RIJEN

Van

Hospitality Consultants
Smallepad 13 - 15
Postbus 2186
3800 CD AMERSFOORT
In samenwerking met het NISB

Auteurs

Emmy van Montfoort

Project

Accommodatiescan

Betreft

Eindrapportage

Ons kenmerk

154.005/150194.d01/EM/MK

Datum

Amersfoort, 29 april 2015

INHOUDSOPGAVE

1	Inleiding	4
1.1	Achtergrond	4
1.2	Opdrachtstelling	4
1.3	Leeswijzer	4
2	Inventarisatie en analyse	5
2.1	Inleiding	5
2.2	Binnensportaccommodaties	5
2.3	Huidige gebruik	6
2.4	Actuele knelpunten	9
2.5	Conclusies	11
3	Trends en ontwikkelingen	12
3.1	Inleiding	12
3.2	Bevolkingsontwikkeling	12
3.3	Leerlingenprognoses	13
3.4	Prognoses bewegingsonderwijs	13
3.5	Nationale trends en ontwikkelingen in de sport	14
3.6	Lokale trends en ontwikkelingen in de sport	15
3.7	Toekomstige knelpunten	18
3.8	Conclusies	18
4	Bepaling toekomstige behoefte	19
4.1	Inleiding	19
4.2	Binnensportaccommodaties	19
4.3	Conclusies	23
	Bijlage I Afmetingen en gebruiksmogelijkheden binnensportaccommodaties	26
	Bijlage II Roosters binnensportaccommodaties	27

1 Inleiding

1.1 Achtergrond

In 2012 heeft de gemeenteraad het toekomstplan binnensportaccommodaties vastgesteld. In dit plan is de toekomstige behoefte aan binnensportaccommodaties vastgelegd voor de kern Rijen. Op basis van dit plan is later het besluit genomen om het bestaande zwembad in een versoberde vorm voort te zetten op een nieuwe nog nader te bepalen locatie. Daarnaast is de toekomstige behoefte aan binnensportaccommodaties vastgesteld op zes zaaldelen in een configuratie van twee sportzalen en twee sporthallen, waarbij de sportzaal aan de Mgr. Ariënsstraat uit de exploitatie wordt gehaald. Het college heeft de ambitie om een nieuwe sporthal-zwembad-combinatie te realiseren in een nieuwe wijk (De Vliegende Vennen) in Rijen.

In november 2014 heeft de gemeenteraad het besluit genomen om de realisatie van deze sporthal-zwembadvoorziening op de beoogde locatie verder uit te werken, maar ook na te gaan of de behoefte aan binnensportaccommodaties herijkt kan worden op basis van de laatste gebruikerscijfers- en inzichten.

1.2 Opdrachtstelling

De gemeente Gilze en Rijen heeft het Nederlands Instituut voor Sport & Bewegen (NISB) opdracht gegeven om haar sportstimuleringsbeleid te evalueren. Onderdeel van deze evaluatie is het actualiseren van de behoefte aan sportzaaldelen. Voor het actualiseren van de behoefte werkt het NISB samen met Hospitality Consultants.

De opdracht is als volgt geformuleerd.

1. Actualiseer de toekomstige behoefte aan sportzaaldelen in de kern Rijen en maak daarin inzichtelijk:
 - a. Wat het huidige gebruik is;
 - b. Wat de actuele knelpunten zijn;
 - c. Welke groei er verwacht wordt op basis van inschattingen van de gebruikers en het sportstimuleringsbeleid;
 - d. Wat de verwachte toekomstige knelpunten zijn;
 - e. Wat de consequenties zijn voor de behoefte aan zaaldelen.
2. Betrek bij deze actualisatie de huidige en mogelijke toekomstige gebruikers.
3. Lever het eindresultaat uiterlijk 15 april 2015 op.

1.3 Leeswijzer

Voor het actualiseren van de toekomstige behoefte is gebruik gemaakt van de informatie die door de gemeente Gilze en Rijen en de exploitant van sporthal Margriet is verstrekt. Het betreft onder andere het gebruik van de binnensportaccommodaties van het laatste volledige seizoen (2013-2014). Ook is gebruik gemaakt van de gespreksresultaten met de sportverenigingen die in het voorjaar 2014 hebben plaatsgevonden. Deze resultaten zijn aangevuld met twee verdiepende interviews van begin april 2015.

In hoofdstuk 2 is de inventarisatie en analyse van deze informatie opgenomen. In hoofdstuk 3 zijn de trends en ontwikkelingen die van invloed zijn op het gebruik van de binnensportaccommodaties gepresenteerd. In hoofdstuk 4 is op basis van het huidige gebruik, de huidige knelpunten en de trends en ontwikkelingen de toekomstige behoefte aan zaaldelen bepaald.

2 Inventarisatie en analyse

2.1 Inleiding

In dit hoofdstuk zijn de belangrijkste basisgegevens gepresenteerd over de huidige Rijense binnensportaccommodaties. Er is gebruik gemaakt van het toekomstplan accommodaties binnensport Rijen (mei 2012), de bezettingsoverzichten 2013-2014, de gespreksverslagen met de sportverenigingen (2014) en de door het NISB uitgevoerde verdiepende interviews met twee sportverenigingen.

2.2 Binnensportaccommodaties

Het aanbod aan binnensportaccommodaties in Rijen bestaat uit de volgende vier binnensportaccommodaties.

Tabel 1 Binnensportaccommodaties Rijen

Binnensportaccommodaties	Afmetingen	Zaaldelen	Bouwjaar
Sportzaal Mgr. Ariënsstraat	10 x 20 x 5,0	1	1967
Sportzaal Biezelaar	10 x 20 x 5,0	1	1956
Sportzaal Tuinstraat	15 x 22 x 5,5	1	2011
Sporthal Margriet (Mgr. Schaepmanstraat)	28 x 44 x 7,0	2	1972
Totaal		5	

De totale capaciteit aan binnensportaccommodaties betreft vijf zaaldelen. Alle sportaccommodaties zijn in eigendom van de gemeente. De gemeente beheert en exploiteert de sportzalen. Marcelissen BV beheert en exploiteert de sporthal.

De afmetingen van de sportzalen Mgr. Ariënsstraat en Biezelaar zijn kleiner dan de minimale afmetingen van een gymnastieklokaal van 12 x 21 meter. Ook zijn de afmetingen kleiner dan de sinds 2003 minimumnormen van de Koninklijke Vereniging leraren Lichamelijke Opvoeding (KVLO) van 14 x 22 meter. Voor informatie over de afmetingen en gebruiksmogelijkheden van binnensportaccommodaties zie bijlage I.

Momenteel loopt er een onderzoek naar de haalbaarheid van een nieuw zwembad in combinatie met een binnensportaccommodatie. De beoogde locatie voor deze accommodatie is Den Butter in de wijk Vliegende Vennen, nabij de nieuwbouw van onderwijsinstelling De Kring. Het aantal zaaldelen (één of twee) van de nieuwe binnensportaccommodatie moet nog worden bepaald. De nieuwe binnensportaccommodatie moet in ieder geval sportzaal Ariënsstraat doen vervangen. Sportzaal Ariënsstraat wordt na realisatie van de beoogde nieuwe binnensportaccommodatie gesloopt.

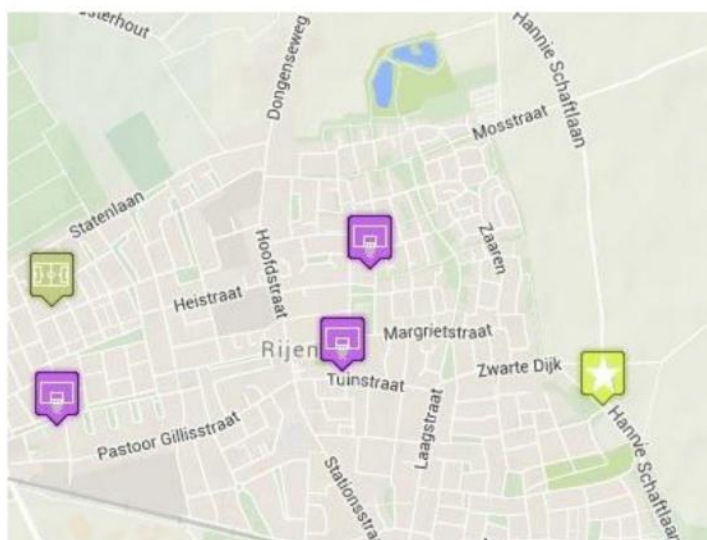
Na realisatie van een nieuwe binnensportaccommodatie bij de nieuwe accommodatie van onderwijsinstelling De Kring wordt gezien of de oude sporthal Margriet in stand blijft en gerenoveerd wordt, gesloopt wordt of omgebouwd wordt tot een sportzaal.

Sportzaal Biezelaar bij basisschool De Brakken is een oude sportzaal. Momenteel wordt er een nieuwe onderwijsinstelling gebouwd. De bedoeling is dat er ook een nieuwe sportzaal volgt. De oude sportzaal Biezelaar verliest vervolgens na realisatie van de nieuwe sportzaal de functie sportzaal. De school De Brakken neemt de oude sportzaal over en gaat die gebruiken als aula, speellokaal en dergelijke.

Sportzaal Tuinstraat is in 2011 gerealiseerd en blijft voorlopig in stand. Daarvoor was er één sportzaal minder in de kern Rijen. In die tijd konden niet alle scholen twee gymlessen van 45 minuten per week aanbieden, vandaar dat de Sportzaal Tuinstraat toen is bijgebouwd.

De spreiding van de huidige binnensportaccommodaties over Rijen inclusief de beoogde nieuwe binnensportlocatie ziet er als volgt uit:

Figuur 1 Binnensportaccommodaties in Rijen

De binnensportaccommodaties liggen goed over Rijen verspreid en zijn goed bereikbaar voor de onderwijsinstellingen in Rijen. Het sterretje in figuur 1 is de beoogde locatie van een nieuwe binnensportaccommodatie die nabij de nieuwe huisvesting van basisschool De Kring gerealiseerd moet gaan worden. De nieuwe binnensportaccommodatie moet dan binnen een loopafstand van 750 meter worden gerealiseerd volgens de normen van de Koninklijke Vereniging Leraren Lichamelijke Opvoering (KVLO). Alle overige basisscholen in Rijen hebben een binnensportaccommodatie binnen deze afstand tot hun beschikking. Basisschool De Kring die in de huidige situatie zowel van sportzaal Mgr. Ariënsstraat (paars icoontje – betreft een sportzaal) als sporthal Margriet (groene icoontje met sportveld – betreft een sporthal) gebruik maakt, moet met 550 meter naar de sporthal de grootste afstand overbruggen.

2.3 Huidige gebruik

In het kader van de actualisatie van de behoeftebepaling is het huidige gebruik geïnterviewd.

2.3.1 Bezetting

Op basis van de gegevens van het verhuursysteem van de gemeente Gilze en Rijen is de benutting van de sportzalen in zaaldeeluren (afgerond op hele uren) van 1 augustus 2013 tot en met 31 juli 2014 bepaald. Voor de benutting van de sporthal in zaaldeeluren is gebruik gemaakt van de gegevens van Marcelissen BV.

Tabel 2 Bezetting binnensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties	Overdag	Avond	Weekend	Totaal
Sporthal Margriet links	927	957	600	2.484
Sporthal Margriet rechts	397	913	600	1.910
Sportzaal Mgr. Ariënsstraat	883	436	0	1.319
Sportzaal Biezelaar	1.167	461	34	1.662
Sportzaal Tuinstraat	1.312	355	12	1.678
Totaal	4.687	3.122	1.244	9.052

In aanmerking nemende dat voor de VNG-stichtingsnorm van een nieuwe sportaccommodatie wordt uitgegaan van een minimale bezetting van 1.600 klokuren per jaar (minimale gebruikersnorm van bewegingsonderwijs en verenigingssport – 40 uur per week, 40 weken per jaar) en sporthallen in de praktijk een bezetting hebben van gemiddeld 2.000 uur, beoordeelt Hospitality Consultants de bezetting van de sporthal als goed. Ook hebben twee sportzalen een bezetting van meer dan 1.600 uur. Dit is voor een sportzaal een goede bezetting. Alleen sportzaal Mgr. Ariënsstraat blijft iets achter in de bezetting. De totale bezetting is ten opzichte van 2011 afgenomen met circa 3%.

2.3.2 Bezettingsgraad

Om de bezettingsgraad van deze accommodaties in beeld te brengen maken wij gebruik van de door de gemeente Gilze en Rijen opgestelde uitgangspunten:

- Doordeweeks overdag kan een sportaccommodatie 46 weken lang tussen 9.00 uur en 18.00 uur bezet zijn, dit is 2.070 uur op jaar basis.
- Op doordeweekse avonden kan een sportaccommodatie 46 weken lang tussen 18.00 uur en 23.00 uur bezet zijn. Dit is 1.150 uur op jaarbasis.
- In de weekenden kan een sportaccommodatie 46 weken lang beide dagen tussen 9.00 uur en 23.00 uur bezet zijn. Dit is 1.288 uur op jaarbasis.
- Totaal komt dit neer op een maximale capaciteit per binnensportaccommodatie van 4.508 uur per jaar.

Tabel 3 Bezettingsgraad binnensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties	Overdag	Avond	Weekend	Totaal
Margriet links	45%	83%	47%	55%
Margriet rechts	19%	79%	47%	42%
Sportzaal Mgr. Ariënsstraat	43%	38%	0%	29%
Sportzaal Biezelaar	56%	40%	3%	37%
Sportzaal Tuinstraat	63%	31%	1%	37%
Totaal	46%	55%	19%	40%

De bezettingsgraad van alle binnensportaccommodaties samen is 40%. Dit is een bezettingsgraad op basis van een maximale theoretische bezetting en mag hierdoor als 'goed' worden beschouwd. Er is hier namelijk geen rekening gehouden met het volgende:

- Door schoolvakanties, competitiestop, verlaagde trainingsintensiteit en dergelijke wordt er geen 46 weken, maar circa 40 weken gebruik gemaakt van een binnensportaccommodatie.
- In de theoretische bezetting zijn tevens zogenaamde incurante uren besloten, waarin de zaal niet of nauwelijks te verhuren valt. Dit is voor sportzalen op de volgende momenten:
 - Op weekdays tussen 22.00 uur en 23.00 uur.
 - Op vrijdagavonden en weekenden.
 Op vrijdagavonden en in weekenden spelen veel sportverenigingen hun wedstrijden. Een sportzaal is vanwege de kleinere afmetingen van de zaal hier echter niet geschikt voor.

De sporthal heeft op deze momenten niet te maken met incurante uren. Dit is ook terug te zien in het dekkingspercentage (circa 80%) op weekavonden. De bezettingsgraad is dan erg hoog. Er is ook een goede bezetting van de sporthal in het weekend. Alleen de zondagavond is geen populaire avond.

Naast het onderwijsgebruik zijn er in Rijen nog vijf andere soorten gebruik te onderscheiden. Dit resulteert in navolgend overzicht.

Tabel 4 Bezettingsgraad binnensportaccommodaties

Binnensport accommodaties	Margriet links	Margriet rechts	Mgr. Ariënsstraat	Biezelaar	Tuinstraat
Onderwijs	646	122	710	962	967
Naschools	132	1	106	1	327
Sport	1.593	1.673	97	335	146
Particulier	68	68	251	291	167
Zorg	0	0	41	10	13
Overig	45	45	115	64	59
Totaal	2.484	1.910	1.319	1.662	1.678

Waar het in de sportzalen de onderwijsinstellingen zijn die het meest gebruik maken van de accommodatie zijn het in de sporthal de sportverenigingen.

2.3.3 Weekrooster

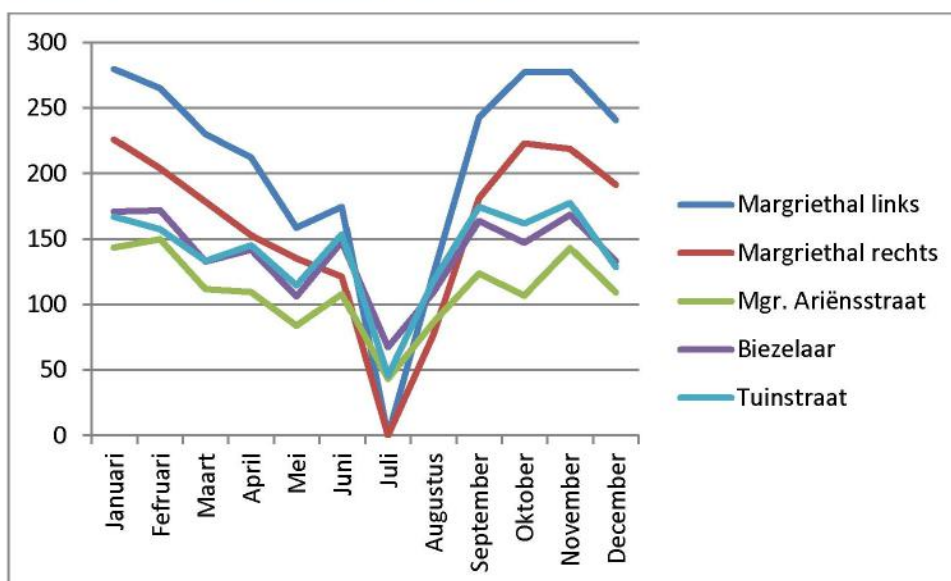
De weekroosters van de accommodaties zijn opgenomen in de bijlage (bijlage II). Van structureel gebruik is sprake wanneer er gedurende een aaneengesloten periode van zes weken, op een vast moment gebruik wordt gemaakt van de accommodatie.

Bij de sportzalen vindt er veelal structureel gebruik plaats. Bij de sporthal bestaat het weekendgebruik uit incidenteel gebruik. Er vindt wel een langere periode van minimaal zes weken gebruik plaats, maar dit zijn verschillende gebruikers die steeds net op andere tijden gebruik maken van de sporthal. Ook op de maandag- en woensdagavond kent het gebruik van de Rijense Handbalvereniging en het zaalvoetbal wisselend gebruik.

2.3.4 Piekbenutting

Het gebruik van binnensportaccommodaties is jaarrond niet gelijk. Bij de programmering van binnensportaccommodaties (met name sporthallen) is sprake van piekweken en dalweken. De piekweken zijn doorgaans tussen half oktober en half maart. Dit zijn de weken waarop de buitensporten de sporthal in gaan. Dit geldt in Rijen onder meer voor handbal en hockey. Gedurende deze weken is een sporthal doorgaans vol, terwijl in de maanden half maart - half oktober een sporthal een beperkte bezetting kent. Deze piek- en dalweken zijn eveneens van toepassing op de binnensportaccommodaties in Rijen. In navolgende grafiek is weergegeven hoeveel uur deze accommodaties bezet waren per maand.

Figuur 2 Piekbenutting per maand

In november worden de binnensportaccommodaties in Rijen het beste benut.

2.4 Actuele knelpunten

In deze paragraaf is aandacht besteed aan de actuele knelpunten van de gebruikers. De knelpunten zijn gebaseerd op het overzicht "verenigingen ten behoeve van realisatie Sporthal en Zwembad" d.d. 28 mei 2014 en zijn aangevuld met opmerkingen die begin april 2015 gemaakt zijn door de handbal- en basketbalvereniging.

Rijense Handbalvereniging

De Rijense handbalvereniging heeft geen specifieke knelpunten, maar geeft wel aan dat de huidige sporthal onvoldoende uitstraling heeft en niet professioneel overkomt. Het is belangrijk dat er meer ruimte in de benutting van de (huidige) sporthal komt en dat de accommodaties slimmer worden benut. Indien de sporthal 28 x 48 meter zou zijn dan zou er ook ruimte voor 2 breedte minivelden zijn. Daarnaast zouden de sportzalen een grotere maatvoering moeten hebben, zodat de jeugd hier goed zijn trainingen kan doen. In de huidige situatie maken zij 2 uur in de week gebruik van een sporthal in Tilburg. De wens is om deze uren ook in een sporthal in Rijen te laten plaatsvinden.

Stichting zaalvoetbal Rijen

De stichting maakt in de huidige situatie vanwege de beschikbare capaciteit in de late avonduren gebruik van de sporthal.

Badmintonclub De Bever

De badmintonclub ervaart de uitloop van de velden in de huidige sporthal als knelpunt. De gewenste minimale zaalafmeting betreft 28 x 48 x 7 meter. Met deze afmetingen kan de club gebruik maken van 9 velden met voldoende uitloop.

Volleybalvereniging CSS

Een huidig knelpunt betreft de zaalafmetingen van de huidige sporthal. Volleybalvereniging CSS geeft aan dat de huidige sporthal geen afmetingen heeft van 28 x 44 meter, maar van 28 x 42 meter. De afmetingen zouden minimaal 28 x 48 meter moeten zijn, liever zelfs 30 x 48 meter, voor vier velden. In de huidige situatie spelen zij met dispensatie wegens gebrek aan ruimte rondom het veld. Ook missen zij een systeem van netten en palen die bij elkaar horen. Het klimaat in de huidige sporthal is niet optimaal. Het is nu vaak te warm, vooral in de zomer.

Turnvereniging FLOS

Turnvereniging FLOS heeft geen actuele knelpunten ten aanzien van de sporthal benoemd omdat zij geen gebruik maken van sporthal Margriet.

BBF Migliore

Basketbalvereniging Migliore ervaart in de huidige situatie een tekort aan sporthalzaaldelen. De vereniging maakt in de huidige situatie twee dagen in de week 3 uur per avond gebruik van een sporthal in Dongen. Daarnaast maken zij voor het spelen van wedstrijden om de week 4 uur gebruik van een sporthal in Dongen. De basketbalvereniging heeft de wens om alle trainingen en wedstrijden in één sporthal te laten plaatsvinden. Dan het liefst wel een sporthal met de minimale afmetingen van 28 x 48 x 7 meter. Hiermee hebben zij ruimte voor 3 trainingsvelden en hoeven zij minder hele haluren af te nemen. Door alles in één sporthal te laten plaatsvinden hopen zij weer een ontmoetingsplek te creëren en meer saamhorigheid binnen de vereniging te krijgen.

Tafeltennisvereniging DIOR

De tafeltennisvereniging maakt in de huidige situatie op twee avonden in de week gebruik van een zaal in De Boodschap. De vereniging heeft als actuele behoefte dat zij liever gebruik willen maken van een sportaccommodatie. De wens is om de tafels in een apart af te sluiten ruimte op te kunnen bergen (15 tot 20 m²). Daarnaast wensen zij een horecafaciliteit.

Budovereniging

De budovereniging huurt in de huidige situatie een eigen ruimte. Zij maken hier elke avond van de week gebruik van. De budovereniging heeft in de huidige situatie vanwege de beleving behoefte aan een eigen zaal maar wil onder voorwaarden eventueel ook gebruik maken van een sportzaal.

Algehele beleving van de kwaliteit sporthal

Op basis van de uitkomsten van het Speco-stagiair onderzoek over de Rijense binnensportaccommodaties (deze uitkomsten zijn nogmaals bevestigd in 2012) zijn de volgende plus- en minpunten van de huidige sporthal benoemd.

Pluspunten

1. De ligging en bereikbaarheid.
2. De functionele afmetingen en indeling.
3. De eigen identiteit en traditie.

Het pluspunt "functionele afmetingen en indeling" is in voorliggend onderzoek niet bevestigd. De functionele afmetingen en indeling wordt door meerdere gebruikers juist als minpunt ervaren.

Minpunten

1. De bouwkundige staat (vooral van kleedkamers).
2. Te krappe toedeling van uren (met name op spitsstijden).
3. De uitstraling van het complex (oud, vies, rommelig).
4. Te weinig ruimte voor opslag materialen en vergaderingen.
5. Geen zicht vanuit de kantine op de sporthal.
6. De verkeerssituatie (parkeren en veiligheid).
7. Geluids- en sociale overlast voor omwonenden (evenementen, hangjeugd, zwerfvuil).
8. Te krappe of inefficiënte indeling van velden in sportvloer (volleybal en badminton).

Daarnaast kan worden vastgesteld dat de sportzalen Mgr. Ariënsstraat en sportzaal Biezelaar niet voldoen aan de minimale KVLO-normen voor zaalafmetingen.

2.5 Conclusies

De bezetting van de binnensportaccommodaties in de kern Rijen is goed te noemen. In de maanden november en januari vindt het meeste gebruik plaats. De binnensportaccommodaties liggen goed gesitueerd ten opzichte van de onderwijsinstellingen. De twee oudste sportzalen voldoen echter niet aan de KVLO-normen voor zaalafmetingen. Het ligt in de planning om sportzaal Biezelaar opnieuw te realiseren. Sportzaal Mgr. Ariënsstraat wordt gesloopt nadat er een nieuwe binnensportaccommodatie is gerealiseerd.

Sporthal Margriet is voor een aantal sportverenigingen te klein. De volleybalvereniging maakt gebruik van de dispensatieregeling wegens gebrek aan ruimte. Verder is de sporthal niet voor alle verenigingen het gewenste aantal uren te gebruiken. Basketbalvereniging BBF Migliore maakt ook gebruik van een sporthal in Dongen en de Rijense handbalvereniging maakt ook gebruik van een sporthal in Tilburg. Verder zijn er een aantal kwalitatieve minpunten genoemd die logisch zijn bij een sportaccommodatie van ruim 40 jaar oud.

3 Trends en ontwikkelingen

3.1 Inleiding

Na de inventarisatie en analyse van de huidige capaciteit en benutting is in dit hoofdstuk een doorkijk gemaakt naar de ontwikkeling van de behoefte. Om inzicht te krijgen in de toekomstige behoeften van de gebruikers zijn de bevolkingsontwikkeling, leerlingenprognoses en nationale en lokale trends en ontwikkelingen in de sport alsmede de eerder uitgevoerde onderzoeken geanalyseerd.

3.2 Bevolkingsontwikkeling

Het aantal inwoners in de gemeente Gilze en Rijen is de laatste tien jaar toegenomen met circa 3%. Op 1 januari 2015 kende de gemeente Gilze en Rijen circa 26.000 inwoners, iets minder dan zoals in de provinciale bevolkingsprognoses van 2011 was voorspeld.

Een overzicht van de bevolking per leeftijdsgroep in de gemeente Gilze en Rijen in 2014 en de provinciale bevolkingsprognoses zoals opgesteld in 2011 zijn opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 5 Bevolkingsprognose Gilze en Rijen

Leeftijdsklasse	2014	2020	2025	2030
0 - 14 jaar	4.496	4.399	4.459	4.497
15 - 29 jaar	4.311	4.183	3.964	3.854
30 - 54 jaar	8.894	8.500	8.147	7.876
55 - 64 jaar	3.692	4.183	4.404	4.245
65 - 74 jaar	2.831	3.454	3.633	4.134
75 jaar e.o.	1.845	2.267	2.918	3.324
Totaal	26.069	26.985	27.525	27.930

De voorspelling is een toename in het bevolkingsaantal van 7%. Het (verwachte) inwoneraantal dat is toe te rekenen aan de kern Rijen betreft:

Tabel 6 Bevolkingsprognose Rijen

Leeftijdsklasse	2014	2020	2025	2030
0 - 14 jaar	2.997	2.932	2.973	2.998
15 - 29 jaar	2.874	2.788	2.642	2.570
30 - 54 jaar	5.929	5.667	5.432	5.251
55 - 64 jaar	2.461	2.788	2.936	2.830
65 - 74 jaar	1.887	2.303	2.422	2.756
75 jaar e.o.	1.230	1.511	1.945	2.216
Totaal	17.379	17.990	18.350	18.620

De verwachting is dat het inwoneraantal in Rijen de komende jaren met gemiddeld 7% toeneemt. De kern Rijen heeft daarbij te maken met vergrijzing. Dit betekent dat het aandeel ouderen (65+) ten opzichte van de totale bevolking toeneemt. Het inwoneraantal van mensen tot 65 jaar neemt af met 4%.

Vergrijzing heeft gevolgen voor de vraag naar en het aanbod van sportaccommodaties. Ouderen (55 jaar en ouder) maken, ondanks dat de sportparticipatie de afgelopen jaren is toegenomen, minder gebruik van sportvoorzieningen dan jongeren (Rapportage Sport 2014).

De toename van de bevolking heeft in algemene zin een positieve impact op de vraag naar en het aanbod van accommodaties. Hoe meer inwoners, hoe meer voorzieningen benodigd. Indien deze groei zich met name voordoet onder de bevolking van 65 jaar en ouder, zal dit echter niet volledig terug te zien zijn in de vraag naar sportaccommodaties.

3.3 Leerlingenprognoses

Niet alleen de bevolkingsprognoses hebben een relatie met de vraag naar en het aanbod van sportaccommodaties, ook de leerlingenprognoses zijn van belang voor de benutting van de binnensportaccommodaties. De leerlingenprognoses¹ van het primair onderwijs laten de volgende ontwikkeling zien.

Tabel 7 Leerlingenprognoses basisscholen Rijen

Basisscholen	2012	2016	2022	2026
De Vijf Eiken	201	231	212	202
De Kring	309	264	248	241
Sint Jozef	481	503	474	460
De Brakken	435	472	443	428
Burg. Van Mierlo	159	162	145	139
Totaal	1.585	1.632	1.522	1.470

Op de basisscholen vindt vanaf 2016 een daling van het aantal leerlingen plaats. In totaal is er in 2026 ten opzichte van 2012 een afname van circa 7%. Dit resulteert in de volgende prognose van het aantal leerlingengroepen (groep 3 t/m 8).

Tabel 8 Prognose leerlingengroepen basisscholen Rijen

Basisscholen	2012	2016	2022	2026
De Vijf Eiken	7	7	7	6
De Kring	8	7	7	7
Sint Jozef	14	14	14	14
De Brakken	13	14	13	12
Burg. Van Mierlo	4	4	4	4
Totaal	46	46	45	43

Ook in het aantal leerlingengroepen is een daling waar te nemen van bijna 7%.

3.4 Prognoses bewegingsonderwijs

De daling van het aantal leerlingen en daarmee het aantal leerlingengroepen (groep 3 t/m 8) heeft gevolgen voor het bewegingsonderwijs in de binnensportaccommodaties. Volgens Pronexus geeft dit voor de jaren 2016, 2022 en 2026 het volgende overzicht. Er is hier vanuit gegaan dat elke groep twee gymlessen in de week heeft.

Tabel 9 Aantal gymlessen per week

Basisscholen	2012	2016	2022	2026
De Vijf Eiken	14	14	14	12
De Kring	16	14	14	14
Sint Jozef	28	28	28	28
De Brakken	26	28	26	24
Burg. Van Mierlo	8	8	8	8
Totaal	92	92	90	86

Ook in het aantal gymlessen per week is een daling van bijna 7% waar te nemen.

¹ Bron: Pronexus november 2011

Als uitgangspunt is gesteld dat de gymlessen 45 minuten per les duren, 41 weken per jaar. In navolgende tabel is het aantal gymlessen per week omgerekend naar het verwachte aantal gymuren per jaar op basis van het verwachte aantal gymlessen per week opgesteld door Pronexus. De gymuren in het jaar 2013-2014 betreft de werkelijke benutting van dit seizoen, gekregen van de gemeente Gilze en Rijen en Marcelissen BV.

Tabel 10 Aantal gymuren per jaar

Basisscholen	2012	2013-2014	2016	2022	2026
De Vijf Eiken	431	428	431	431	369
De Kring	492	768	431	431	431
Sint Jozef	861	967	861	861	861
De Brakken	800	975	861	800	738
Burg. Van Mierlo	246	270	246	246	246
Totaal	2.829	3.408	2.829	2.768	2.645

Wat opvalt is dat basisschool De Kring in werkelijkheid bijna 1,5 keer zo veel gebruik maakt van de binnensportaccommodaties dan in de berekeningen van Pronexus. Ook de basisscholen Sint Jozef en De Brakken maken in werkelijkheid noemenswaardig meer uren gebruik van de binnensportaccommodaties in Rijen. Bij het bepalen van de toekomstige behoefte wordt hier rekening mee gehouden. Het verschil is waarschijnlijk ontstaan doordat bij het opstellen van de prognoses nog niet alle scholen voor alle groepen twee keer in de week bewegingsonderwijs aanboden.

In lijn met het bestuursakkoord kabinet en primair onderwijs is in de beleidsregel voor bekostiging sportaccommodaties voor bewegingsonderwijs Gilze en Rijen opgenomen dat de basisscholen 3 lessen van 45 minuten per groep per week mogen aanbieden. Dit wordt echter niet door de scholen gedaan. Toch is berekend wat het verwachte aantal gymuren per jaar is als de scholen drie gymlessen in de week geven. Ook in deze tabel betreffen de gymuren in het jaar 2013-2014 de werkelijke benutting van dit jaar, gebaseerd op twee gymlessen in de week.

Basisscholen	2012	2013-2014	2016	2022	2026
De Vijf Eiken	646	428	646	646	554
De Kring	738	768	646	646	646
Sint Jozef	1.292	967	1.292	1.292	1.292
De Brakken	1.199	975	1.292	1.199	1.107
Burg. Van Mierlo	369	270	369	369	369
Totaal	4.244	3.408	4.244	4.151	3.967

3.5 Nationale trends en ontwikkelingen in de sport

In de volgende tabel is aangegeven hoe het aantal leden van enkele sportbonden zich per tak van sport in de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Het aantal leden is hierbij uitgedrukt in een percentage van de Nederlandse bevolking.

Tabel 11 Nationale participatiegraad

Participatiegraad ²	2004	2011	2012	2013	Trend '04-'13
Atletiek	0,63%	0,83%	0,82%	0,84%	+
Badminton	0,43%	0,34%	0,31%	0,28%	-
Basketbal	0,28%	0,30%	0,31%	0,31%	+
Judo	0,36%	0,32%	0,35%	0,35%	-
Gymnastiek	1,80%	1,48%	1,44%	1,42%	-
Hockey	1,06%	1,39%	1,39%	1,43%	+
Handbal	0,35%	0,32%	0,32%	0,29%	-
Tafeltennis	0,22%	0,20%	0,19%	0,18%	-
Voetbal	6,52%	7,24%	7,23%	7,18%	+
Volleybal	0,79%	0,75%	0,70%	0,69%	-

De nationale participatiegraad van atletiek, basketbal, hockey en voetbal is de afgelopen tien jaar toegenomen. Het totaal aantal leden van alle tien de sporten is ten opzichte van 2004 met 8,5% toegenomen.

Hierbij wordt opgemerkt dat de leden van de KNVB voornamelijk veldvoetbal beoefenen. Als uitgangspunt is gesteld dat de stijgende trend in de afgelopen tien jaar ook op zaalvoetbal van toepassing is geweest. De toename van de sportparticipatiegraad heeft vooral plaatsgevonden onder de buitensporten, terwijl onder de binnensporten een daling is te vernemen, onder andere vanwege een capaciteitstekort aan binnensportaccommodaties, maar ook vanwege hoge kosten (contributies) en de toenemende diversiteit in vrijetijdsbesteding.

De traditionele sportvereniging ondervindt veel concurrentie van de toenemende diversiteit in vrijetijdsbesteding (Rapportage Sport 2014). Eén van de bijbehorende verwachtingen is dat het aantal sporters zal toenemen en het aantal lidmaatschappen bij de traditionele binnensportvereniging zal afnemen. Mogelijke reden hiervoor is dat men in toenemende mate wel ergens onderdeel van uit wil maken en ergens bij wil horen maar dan zonder structurele verplichtingen. Hierdoor zou men sneller geneigd zijn te kiezen voor een individuele sport, die zowel in georganiseerd als in ongeorganiseerd verband kan worden beoefend. Voorbeelden hiervan zijn zwemmen, fitness, fietsen, skaten, hardlopen en nordic walking. Voor zover hiervan in Rijen sprake is, kan er bijgevolg een minder grote behoefte aan gemeentelijke binnensportaccommodaties ontstaan, intensiever gebruik worden gemaakt van de buitenruimte (ten behoeve van sportbeoefening) en een toename optreden van het marktaandeel van commerciële sportaanbieders.

3.6 Lokale trends en ontwikkelingen in de sport

3.6.1 Sportverenigingen

De ontwikkeling van de ledenaantallen is inzichtelijk gemaakt voor de sportverenigingen die gebruik maken van binnensportaccommodaties in Rijen. Voetbalvereniging Rijen maakt heel incidenteel gebruik van een binnensportaccommodatie en de hockeyclub speelt in de maanden december tot en met februari op enkele zondagen in de sporthal.

² Bron: NOC*NSF – vanaf 2012 is het ledenaantal uitsluitend gebaseerd op KISS (Kennis- en Informatiesysteem Sport).

Tabel 12 Ledenaantallen sportverenigingen

Ledenaantallen	2011	2013	2014	2015	trend
Atletiekvereniging Spiridon	583	597	597	583	±
Badmintonclub Bever	167	181	154	148	-
Basketbalvereniging BBF Migliore	156	156	148	150	-
Budovereniging Rijen	215	185	237	158	-
Turn- en gymnastiekvereniging FLOS	110	132	131	116	+
Hockeyclub Gilze-Rijen	374	405	411	423	+
Rijense Handbalvereniging	159	156	201	148	-
Tafeltennisvereniging DIOR	41	47	57	53	+
Volleybalvereniging CSS	89	98	91	88	±
Voetbalvereniging Rijen	865	865	860	952	+
Totaal	2.759	2.822	2.887	2.819	

Het totaal aantal leden van deze verenigingen is ten opzichte van 2011 met 2% toegenomen. In het seizoen 2013-2014 was dit zelfs 5%. De ontwikkeling van het aantal gebruikers van Stichting Zaalvoetbal Rijen, evenals de drie andere zaalvoetbalverenigingen, is niet bekend. Voor de komende jaren is als uitgangspunt gesteld dat zaalvoetbal de trend aanhoudt van het veldvoetbal.

De trend laat een toename zien bij tafeltennisvereniging DIOR, turn- en gymnastiekvereniging FLOS, voetbalvereniging Rijen en Hockeyclub Gilze-Rijen en een afname bij badmintonclub De Bever, Basketbalvereniging BBF Migliore, Budovereniging Rijen en de Rijense Handbalvereniging. Atletiekvereniging Spiridon en volleybalvereniging CSS hebben te maken met een gelijkblijvend ledenaantal. Het is een beeld dat vergelijkbaar is met dat van de nationale sportparticipatiegraad. Bij een aantal sporten is er sprake van een toenemende participatiegraad en bij een aantal sporten is er sprake van een afnemende participatiegraad. Bij het bepalen van de toekomstige behoefte zal rekening worden gehouden met de lokale trends en ontwikkelingen, omdat die specifiek voor Rijen zijn.

De tafeltennisvereniging en volleybalvereniging willen beide doorgroeien in het aantal leden. De tafeltennisvereniging heeft sinds 2011 ook meer leden. Bij de volleybalvereniging is dit op een gelijk niveau gebleven. De volleybalvereniging heeft in het seizoen 2013-2014 wel iets meer uren afgenomen dan in 2011-2012, maar dat jaar waren er ook iets meer leden. Ondanks dat in 2012 nog van een stijging werd uitgegaan is nu de verwachting dat het aantal uren in de toekomst vrijwel constant blijft. Voor het gebruik van binnensportaccommodaties moet er ten aanzien van de tafeltennisvereniging rekening gehouden worden met het feit dat deze vereniging graag gebruik zou willen maken van een sportaccommodatie. Het betreft het (sportzaal)gebruik op twee doordeweekse avonden en voldoende bergruimte.

Ook de badmintonclub, budovereniging en handbalvereniging denken een groei door te maken. Zij verwachten dat zij meer uren moeten gaan afnemen in de toekomst. Er heeft sinds 2011 echter een afname in het aantal leden plaatsgevonden bij deze verenigingen, ondanks dat de beschikbare capaciteit aan binnensportaccommodaties gelijk is gebleven. Wel heeft de badmintonclub meer uren afgenomen dan in 2012. Ondanks dat in 2012 nog van een stijging werd uitgegaan is nu de verwachting echter dat het aantal uren gebruik van de badmintonclub, de budovereniging en de handbalvereniging op termijn af zullen nemen.

De budovereniging wil onder voorwaarde gebruik maken van een sportzaal, waar in de toekomst ook rekening mee gehouden moet worden. De huidige behoefte van de handbalvereniging om alle gebruiksuren in een binnensportaccommodatie in Rijen te laten plaatsvinden blijft ook in de toekomst gelden.

Basketbalvereniging BBF Migliore (kleine afname in aantal leden) wil graag gebruik maken van één sporthal. De huidige uren die zij nu afnemen in een sporthal in Dongen willen zij graag naar een sporthal in Rijen verplaatsen.

In lijn met de groei bij hockeyclub Gilze-Rijen wordt verwacht dat er een toename plaats gaat vinden in zaalhockeygebruik.

Sportstimuleringsbeleid

Het sportstimuleringsbeleid wordt momenteel door het NISB geëvalueerd. In het vigerende beleid ziet de gemeente Gilze en Rijen sportdeelname als een belangrijk instrument om inhoud te geven aan de participatiedoelstelling. Daarnaast dient sport meerdere maatschappelijke doelstellingen zoals gezondheid en integratie. De sport wordt als middel ingezet ter bevordering van de prestatievelden van de Wmo.

Het effect van sport als middel ter bevordering van de prestatievelden van de Wmo is nog niet doorgewerkt bij de sportverenigingen. De lange-termijneffecten van het toenemende belang van sport zijn moeilijk te voorspellen. Het kan een positieve ontwikkeling voor de sportverenigingen worden indien de verenigingen inspelen op hun veranderende rol van traditionele sportaanbieder tot vraaggerichte en kwaliteitgerichte organisatie (en daarmee inspelen op de veranderende consument). Spelen ze hier niet goed op in, dan zal de dalende participatie in een aantal takken van sport doorzetten.

3.6.2 Overig gebruikersgroepen

Binnensportaccommodaties zijn in toenemende mate multifunctioneel in gebruik. Naast het onderwijsgebruik en het sportverenigingsgebruik kent een sporthal nog meerdere gebruikers. Deze gebruikers zijn in Rijen onderverdeeld in particulier, zorg, naschools en overig gebruik. De volgende ontwikkelingen hebben betrekking op deze gebruikersgroepen.

Particulier gebruik

Het ergens bij horen zonder structurele verplichtingen en de behoefte aan flexibiliteit en ongebondenheid zijn typisch voor de particuliere gebruiker van een binnensportaccommodatie. Het particulier gebruik van binnensportaccommodaties zal de komende jaren zich ontwikkelen conform de bevolkingsgroei van de leeftijdsgroep tot 65 jaar.

Zorg

Ook de overheveling van taken uit de AWBZ naar de gemeente is van invloed op de vraag en het aanbod van sportaccommodaties. In combinatie met een sterke groei van het aantal ouderen (vergrijzing), zorgt deze transitie ervoor dat een groter beroep zal worden gedaan op Wmo-ondersteuning, zowel wat betreft individuele als collectieve voorzieningen.

Nieuwe arrangementen, gebaseerd op collectiviteit, zelfredzaamheid en maatschappelijke participatie, moeten worden ingezet om aan de welzijnsvraag te (kunnen) voldoen, bijvoorbeeld het inzetten van sport- zorgarrangementen. Multifunctionele sportaccommodaties kunnen hier een rol in spelen, vooral door binding en ontmoeting te stimuleren en integrale diensten of dagbesteding aan te bieden. Sociale netwerken, vrijwilligers en mantelzorgers vervullen een belangrijke rol. De verwachting is dat het aantal huisartsenpraktijken of andere zorginstellingen dat gebruik maakt van een binnensportaccommodaties zal toenemen evenals het gebruik door senioren verenigingen/ 50+-groepen.

Beweegprogramma's

De afgelopen jaren zijn er in Rijen verschillende beweegprogramma's voor specifieke doelgroepen gestart. De volgende beweegprogramma's zijn interessant voor het gebruik van de binnensportaccommodaties.

Fithockey

Er is in het voorjaar van 2013 een beweegproject voor 50plussers van start gegaan onder de naam Fithockey. Hierbij gelden aangepaste regels, zodat deze overdagsport aansluit op de behoeften van de doelgroep. De verwachting is dat dit soort activiteiten in de toekomst vaker plaats zullen vinden.

Beweegprogramma diabetes

De doelgroep van het beweegprogramma diabetes zijn zorgbehoevenden. Er is in het voorjaar 2013 een eerste groep gestart vanuit huisartspraktijk Van Ardenne. Het programma verbetert de gezondheid (lichaamsgewicht) van de deelnemers en het leidt naar een structureel sportaanbod. De deelnemers sporten tien weken lang twee keer per week. Uit de bezettingsgegevens blijkt dat huisartsenpraktijk Van Ardenne ook in 2013-2014 zaalruimte heeft gereserveerd. De verwachting is dat dit soort activiteiten in de toekomst vaker plaats zullen vinden.

(Integratie met) project Gezond Gewicht en steunlessen

Het onderdeel bewegen van dit project wordt binnen het naschoolse sportprogramma van Sport's Cool uitgevoerd.

Naschools

Sport's Cool speelt in op de ontwikkeling van de toenemende behoefte aan naschoolse activiteiten. Stichting Sport's Cool draait een uitgebreid naschools sportaanbod op alle basisscholen in Rijen. Zij maken gebruik van de verschillende binnensportaccommodaties in Rijen. De naschoolse bewegingsactiviteiten dienen als opstap naar een sportvereniging. De verwachting is dat het naschools gebruik de komende jaren nog toe gaat nemen, maar dat het vervolgens last krijgt van de daling van het aantal leerlingen. De toename zal dan overgaan in een constant gebruik.

3.7 Toekomstige knelpunten

De gemeente Gilze en Rijen heeft als wens om in de toekomst minimaal over vijf binnensportzaaldelen te beschikken, waarbij de sportzalen minimaal 330m² zijn en er drie zaaldelen de afmeting van 616m² moeten hebben en een zaalhoogte van 7 meter (28 x 22 meter). Ook moeten er minimaal twee zaaldelen samen 28 x 44 meter zijn (een sporthal). Deze wens komt niet overeen met de huidige situatie, waardoor er zonder aanpassing in de toekomst een knelpunt ontstaat.

Iedere basisschool moet voldoende sportzaaldelen binnen 750 meter kunnen bereiken om de onderwijsgroepen 3 tot en met 8 minimaal 2 lessen per week van 45 minuten aan te kunnen bieden. Aan deze wens wordt in de huidige situatie al voldaan en dit leidt in de toekomst niet tot knelpunten.

De wens is dat sportzaaldelen ook aanvullende faciliteiten voor budosport en tafeltennis hebben. Aan deze wens wordt in de huidige situatie nog niet voldaan.

3.8 Conclusies

De kern Rijen krijgt de komende jaren te maken met een stijging van het aantal inwoners, waarbij ook sprake is van vergrijzing. Vanwege de vergrijzing zal de groei niet volledig terug te zien zijn in de behoefte aan binnensportaccommodaties.

Het aantal leerlingen en leerlingengroepen neemt de komende jaren af en daarmee ook de behoefte aan het aantal gymuren per jaar. Aangezien het werkelijke gebruik hoger ligt dan in de prognoses is opgenomen, moet er nog een correctie worden toegepast.

De verwachting is dat er nog een aantal sportverenigingen te maken krijgen met een stijging in de behoefte aan zaaldeuren, maar niet zo veel als verwacht in 2012. Het gebruik door zorginstellingen en het naschools gebruik zal ook de komende jaren nog toenemen. Het particulier en overig gebruik zal zich ontwikkelen in lijn met de bevolkingsprognoses gecorrigeerd met de vergrijzing.

4 Bepaling toekomstige behoefte

4.1 Inleiding

Op basis van voornoemde trends en ontwikkelingen is een uitspraak gedaan over de geprognosticeerde toe- of afname van de gebruikers voor de peildata 2016, 2022 en 2026 en de invloed die dit heeft op het gebruik van sportaccommodaties. Deze peildata zijn afgestemd op de peildata van de prognoses van Pronexus. De behoefte aan binnensportaccommodaties is onderverdeeld in de behoeften voor onderwijs-, naschools-, sport-, particulier-, zorginstellingen- en overig gebruik.

4.2 Binnensportaccommodaties

Bij het opstellen van de behoeftenprognose voor de toekomstige behoeften aan binnensportcapaciteit zijn de navolgende uitgangspunten gehanteerd:

- ✓ de behoefte en bijbehorende capaciteitsbepaling vindt plaats voor het jaar 2016, 2022 en 2026;
- ✓ de keuze voor de omvang, locatie en voorzieningen van een binnensportaccommodatie wordt in de eerste plaats ingegeven door de plicht om het (basis-)bewegingsonderwijs te faciliteren en in de tweede plaats door wens om aan de behoeften vanuit de verenigingssport te voldoen en de andersoortige sport te faciliteren;
- ✓ de stichtingsnorm voor binnensportaccommodaties wordt, conform VNG normering, gesteld op een minimale benutting door bewegingsonderwijs en verenigingssport van in totaal 1.600 uur per jaar;
- ✓ het toekomstig aantal leerlingen en leerlingengroepen ontwikkelt zich conform de gemeentelijke prognose zoals opgenomen in paragraaf 3.3;
- ✓ de behoefte aan bewegingsonderwijs ontwikkelt zich vanaf het seizoen 2013-2014 conform de prognose van het aantal gymuren per week zoals opgenomen in paragraaf 3.4;
- ✓ er wordt per klas niet vaker schoolgym gegeven dan op dit moment gebeurt;
- ✓ de onderwijsinstellingen maken gebruik van dezelfde accommodatie als in de huidige situatie, met uitzondering van basisschool De Kring die naar de nieuwe binnensportaccommodatie verhuist en De Brakken die in de toekomst alleen gebruik gaat maken van De Biezelaar;
- ✓ de ledenaantallen van de sportverenigingen ontwikkelen zich met dezelfde trend als de afgelopen jaren, waarin deze naar de toekomst wordt afgezwakt;
- ✓ de additionele behoefte zoals bepaald in paragraaf 3.6.1 is meegenomen;
- ✓ de ontwikkelingen zoals opgenomen in 3.6.2 blijven van kracht;
- ✓ het inwoneraantal van de kern Rijen ontwikkelt zich conform de bevolkingsprognose zoals opgenomen in paragraaf 3.2;
- ✓ de leeftijd van de sportende bevolking voor particulier- en overig gebruik is bepaald op 0 tot en met 64 jaar;
- ✓ de leeftijd van de sportende bevolking voor naschools gebruik is bepaald op 0 tot en met 14 jaar;
- ✓ de leeftijd van de sportende bevolking voor het gebruik door zorginstellingen is bepaald op 55 en ouder.

Zoals opgemerkt in hoofdstuk 2 moet er bij het bepalen van de zaaldelenbehoefte ook rekening worden gehouden met schoolvakanties, competitiestop en verlaagde trainingsintensiteit. Daarnaast moet er rekening worden gehouden met piekperioden en de sportzaalvereiste voor de verschillende gebruikers.

De praktische bezettingsgraad is bepaald op basis van de uitgangspunten van de gemeente Gilze en Rijen:

Tabel 13 Uitgangspunten praktische bezettingsgraad Rijen

Accommodatie	Moment	Tijdstip	Dagen	Weken	Totaal	Waarvan onderwijs
Sportzaal	Week	9.00 – 18.00	5	40	1.800	1.040
Sportzaal	Week	18.00 – 22.00	4	40	640	
Totaal					2.440	
Sporthal	Week	9.00 – 18.00	5	40	1.800	1.040
Sporthal	Week	18.00 -23.00	5	40	1.000	
Sporthal	Weekend	9.00 -23.00	1	40	560	
Sporthal	Weekend	9.00 -18.00	1	40	360	
Totaal					3.720	

4.2.1 Onderwijsbehoefte

In lijn met de leerlingen- en leerlingengroepenprognoses neemt het aantal uren dat de binnensportaccommodaties door het bewegingsonderwijs worden benut af.

Voorbeeld

- Basisschool Sint Jozef maakt gebruik van sportzaal Tuinstraat. De behoefte aan bewegingsonderwijs van basisschool Sint Jozef is op basis van de oorspronkelijke prognoses van Pronexus in 2026 bepaald op het zelfde aantal uren als in 2012, namelijk 861 uur per jaar. Omdat bij het opstellen van deze prognoses nog niet alle onderwijsinstellingen per lesgroep twee keer in de week bewegingsonderwijs verzorgden en in de huidige situatie wel, is een correctie doorgevoerd. Dit betekent dat de behoefte in 2026 gelijk is aan de behoefte van het seizoen 2013-2014. Dit komt neer op 967 uur per jaar.

De behoefte aan bewegingsonderwijs in zaaldeeluren per jaar is als volgt geprognosticeerd:

Tabel 14 Behoeftebepaling onderwijs

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2021	2026
1	Sporthal Margriet	Links	646	645	645	583
		Rechts	122	67	66	66
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	710	672	672	672
3	Biezelaar	1	962	1.036	962	888
4	Tuinstraat	1	967	967	967	967
	Totaal		3.408	3.387	3.312	3.176

Basisschool De Kring maakte in 2013-2014 gebruik van zowel Mgr. Ariënsstraat en sporthal Margriet. Vanaf 2016 zijn al deze uren ondergebracht bij de nieuwe binnensportaccommodatie ter vervanging van sportzaal Mgr. Ariënsstraat. Omdat in de prognoses van Pronexus een zeer grote daling plaats zou vinden voor het bewegingsonderwijs van onderwijsinstelling De Kring, is er in 2016 ondanks het samenvoegen en het doorvoeren van een correctie een daling waar te nemen.

4.2.2 Behoefte sportverenigingen

In lijn met de trend van de ledentalontwikkelingen, aangevuld met de additionele behoeften van de verschillende verenigingen, neemt de behoefte aan zaaldeeluren in eerste instantie toe. Vanaf 2022 is er een daling te zien, maar de behoefte blijft op een hoger niveau dan de huidige benutting.

De toekomstige behoefte van de sportverenigingen in 2016, 2022 en 2026 is als volgt geprognosticeerd.

Tabel 15 Behoeftebepaling sportverenigingen

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026
1	Sporthal Margriet	Links	1.593	1.828	1.808	1.788
		Rechts	1.673	1.905	1.878	1.849
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensport	1	97	1.188	1.141	1.122
3	Biezelaar	1	335	337	344	353
4	Tuinstraat	1	146	258	253	246
	Totaal		3.843	5.516	5.423	5.358

Vanaf 2016 zijn de extra uren van de budovereniging, tafeltennisvereniging DIOR, de Rijense handbalvereniging en de basketbalvereniging opgenomen. Hierdoor is er sprake van een flinke stijging. De extra uren van de budo- en tafeltennisvereniging zijn in deze tabel opgenomen bij Mgr. Ariënsstraat/nieuwe binnensportaccommodatie. De uren van de handbalvereniging en de basketbalvereniging zijn opgenomen in sporthal Margriet. Vanaf 2022 is er een kleine daling te zien. De sportverenigingen die in de huidige situatie veel uren afnemen zullen vanaf 2022 te maken krijgen met een dalende behoefte.

4.2.3 Naschoolse behoefte

In lijn met de bevolkingsontwikkeling en rekening houdend met het lokale sportstimuleringsbeleid neemt het aantal uren naschools gebruik toe. De verwachting is dat de naschoolse behoefte in 2016 toeneemt met 10%. Door de bevolkingsontwikkeling, een daling van het aantal inwoners onder de 14 jaar, zal de toename de jaren daarna afzakken.

De toekomstige behoefte van het naschoolse gebruik in 2016, 2022 en 2026 is als volgt geprognosticeerd.

Tabel 16 Behoeftebepaling naschools

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026
1	Sporthal Margriet	Links	132	145	152	152
		Rechts	1	1	1	1
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	106	116	122	122
3	Biezelaar	1	1	1	1	1
4	Tuinstraat	1	327	359	377	377
	Totaal		566	623	654	654

Het naschools gebruik in Rijen wordt met name verzorgd door Sport's Cool. De toekomstige behoefte aan zaaldeeluren zal nog toenemen. In voorgaande tabel is ervan uitgegaan dat de toenemende behoefte ook in dezelfde binnensportaccommodaties geldt.

4.2.4 Behoeftes particulier gebruik

Particulieren zullen altijd gebruik blijven maken van binnensportaccommodaties. De verwachting is dat dit zich ontwikkelt in lijn met de bevolkingsprognose van de bevolking in Rijen tot 65 jaar.

Tabel 17 Behoeftebepaling particulier

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026
1	Sporthal Margriet	Links	68	68	67	66
		Rechts	68	68	68	67
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	251	252	249	246
3	Biezelaar	1	291	292	289	285
4	Tuinstraat	1	167	168	166	164
	Totaal		844	848	838	827

Het particulier gebruik zal in lijn met de bevolking in Rijen tot 65 jaar nog licht toenemen. Vervolgens neemt het particulier gebruik af.

4.2.5 Behoeft gebruik door zorginstellingen

De behoefte aan zaaldeeluren door zorginstellingen neemt de komende jaren toe. Het aandeel 55-plussers in Rijen neemt toe. De verwachting is dat er vaker sport- en beweegactiviteiten in relatie tot zorg en/of welzijn (zoals bijvoorbeeld het beweegprogramma diabetes) plaats zullen vinden en dat daarbij vaker gebruik wordt gemaakt van een binnensportaccommodatie.

Tabel 18 Behoeftebepaling zorg

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026
1	Sporthal Margriet	Links	0	0	0	0
		Rechts	0	0	0	0
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	41	45	52	58
3	Biezelaar	1	10	11	13	14
4	Tuinstraat	1	13	15	17	19
	Totaal		64	71	82	90

Het gebruik door zorginstellingen zal tot aan 2026 toenemen. In voorgaande tabel is ervan uitgegaan dat de toenemende behoefte ook in dezelfde binnensportaccommodaties geldt.

4.2.6 Behoeft overig gebruik

Net als particulier gebruik is er in een binnensportaccommodatie altijd sprake van overig gebruik. In Rijen betreft dit onder andere de gemeente Gilze en Rijen, Sportschool Stamina Martial Arts en Roodbolevenementen. De verwachting is dat het overig gebruik zich in lijn met de bevolkingsprognose van de bevolking in Rijen tot 65 jaar zal ontwikkelen.

Tabel 19 Behoeftebepaling overig

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026
1	Sporthal Margriet	Links	45	46	45	44
		Rechts	45	46	45	44
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	115	116	114	113
3	Biezelaar	1	64	64	63	62
4	Tuinstraat	1	59	59	58	57
	Totaal		328	329	326	321

Het overig gebruik neemt in lijn met de bevolkingsgroei van de leeftijdsgroep tot 65 jaar nog licht toe. Vervolgens neemt het overig gebruik af.

4.2.7 Totale behoefte

Al deze prognoses resulteren in de toekomstige behoefte van alle gebruikers. Deze toekomstige behoefte voor de jaren 2016, 2022 en 2026 is als volgt geprognosticeerd.

Tabel 20 Behoeftebepaling totaal

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	2013-2014	2016	2022	2026	Max.
1	Sporthal Margriet	Links	2.484	2.731	2.718	2.634	3.720
		Rechts	1.910	2.086	2.057	2.027	3.720
2	Mgr. Ariënsstraat/ Nieuwe binnensportaccommodatie	1	1.319	2.389	2.350	2.331	2.440
3	Biezelaar	1	1.662	1.741	1.672	1.603	2.440
4	Tuinstraat	1	1.678	1.826	1.838	1.830	2.440
	Totaal		9.052	10.774	10.635	10.426	14.760

De behoefte aan zaaldeeluren ligt lager dan in het onderzoek in 2012. Dit komt onder andere doordat de huidige benutting al ruim 3% minder is dan de benutting in 2011, de trends en ontwikkelingen bijgesteld zijn en omdat de demografische groei al meegenomen is in de ontwikkelingen per sector en niet zoals in 2012 er nog bovenop is geteld.

Met name door de extra behoefte van de basketbalvereniging en de handbalvereniging in de sporthal en de opgenomen extra behoefte van de budovereniging en tafeltennisvereniging DIOR in de Mgr. Ariënsstraat/nieuwe binnensportaccommodatie neemt de behoefte aan binnensportaccommodaties toe. De lichte daling vanaf 2022 komt door de daling in het aantal leden van binnensportverenigingen (doordat sporters onder andere op een andere manier zullen gaan sporten, bijvoorbeeld in ongeorganiseerd verband), het dalen van de leerlingprognoses en de daling van de bevolking onder de 65 jaar. Deze daling wordt deels opgevangen door de verwachte stijging van het naschoolse gebruik en het gebruik door zorginstellingen. Het overzicht laat niet zien of de uren ook haalbaar zijn op het gewenste moment van de dag.

4.3 Conclusies

De huidige binnensportaccommodaties bestaan uit vijf zaaldelen met een theoretische capaciteit van 22.540 uur en een praktische bezettingsgraad van 14.760 uur per jaar. Ervan uitgaande dat een binnensportaccommodatie niet 100% wordt benut, maar circa 75%, is een capaciteit van 11.070 uur voldoende. De maximale toekomstige behoefte van 10.774 uur ligt lager dan de beschikbare theoretische en praktische capaciteit. Op basis hiervan kan puur op basis van het aantal zaaldeeluren geconcludeerd worden dat **vijf** zaaldelen voldoende moet zijn. Er zal dan echter wel geschoven moeten worden in uren.

Aanvulling

Geconcludeerd is dat puur op zaaldeeluren ook in de toekomst vijf zaaldelen voldoende zijn voor een kern als Rijen. Dit betekent echter niet dat de nieuwe sportaccommodatie per definitie een sportzaal met één zaaldeel moet worden.

Er is in de conclusie nog geen rekening gehouden met (de piek)benutting in de weekenden of op weekavonden en met de functionaliteit van de verschillende zaaldelen.

In dit kader is de bezetting per dagdeel in beeld gebracht.

Tabel 21 Behoeftebepaling totaal per dagdeel

Nr.	Accommodatie	Zaaldelen	Dagdeel	2013-2014	2016	2022	2026	Max.
1	Sporthal Margriet	Links	overdag	927	943	954	895	1.800
			avond	957	1.104	1.091	1.079	1.000
			weekend	600	685	673	660	920
		Rechts	overdag	397	341	337	331	1.800
			avond	913	1.060	1.048	1.036	1.000
			weekend	600	685	673	660	920
2	Mgr. Ariënsstraat/	1	overdag	883	859	869	873	1.800
			avond	436	1.530	1.481	1.459	640
			weekend	0	0	0	0	0
3	Biezelaar	1	overdag	1.167	1.242	1.170	1.099	1.800
			avond	461	466	468	471	640
			weekend	34	34	33	33	0
4	Tuinstraat	1	overdag	1.312	1.344	1.361	1.360	1.800
			avond	355	471	466	458	640
			weekend	12	12	11	11	0
	Totaal			9.052	10.774	10.635	10.426	14.760

In dit overzicht is goed te zien dat de behoefte aan zaaldeeluren overdag voldoende is. Als uitgangspunt is gesteld dat de plicht om het (basis-)bewegingsonderwijs te faciliteren richtinggevend is voor het realiseren van voldoende binnensportaccommodaties.

Uit tabel 17 is af te lezen dat er voor het bewegingsonderwijs circa 3.400 uur op jaarbasis aan zaaldelen nodig zijn. Er vanuit gaande dat onderwijs maximaal 1.040 uur op jaarbasis gebruik kan maken van een zaaldeel, komt dit uit op 3,3 zaaldelen. Voor onderwijs kan er de komende jaren worden volstaan met vier zaaldelen.

Op bladzijde 14 is opgenomen hoeveel uur bewegingsonderwijs er gegeven gaat worden als alle onderwijsinstellingen per klas drie keer in de week bewegingsonderwijs faciliteren. Dit betrof circa 4.200 uur op jaarbasis, 4,1 zaaldeel. Voor onderwijs kan er volstaan worden met vijf zaaldelen, mits op de juiste locatie gesitueerd.

Ook is goed te zien dat de behoefte aan zaaldeeluren in sporthal Margriet op weekavonden net te krap is. Ook in de nieuwe binnensportaccommodatie (vooralsnog 1 zaaldeel) is de behoefte aan zaaldeeluren te krap op weekavonden. De oplossing ligt niet gelijk in het verruimen van het aantal zaaldelen. Dit komt onder andere omdat het om minder uren betreft dan de stichtingsnorm van 1.600 uur per jaar en omdat het onderwijsgebruik reeds voldoende heeft aan vier zaaldelen. Maar ook omdat er nog kwaliteitsverbeteringen gemaakt kunnen worden.

In voorgaande overzichten is geen rekening gehouden met het feit dat de huidige sporthal (Margriet) niet de juiste afmetingen heeft voor verschillende sportverenigingen. In dit perspectief ligt het meer voor de hand dat de nieuwe binnensportaccommodatie een sporthal met twee zaaldelen wordt, die ook meteen de juiste afmetingen van 28 x 48 meter heeft zodat alle kwalitatieve knelpunten ook gelijk zijn opgelost. Door een nieuwe sporthal te realiseren met twee zaaldelen, kan er rekening worden gehouden met de sporttechnische eisen voor het onderwijs en de sportverenigingen en kan tegemoet gekomen worden aan de wensen van de verschillende gebruikers.

Twee sporthallen voor een kern als Rijen is echter in vergelijking met andere kernen veel en zes zaaldelen is bij het kwalitatief verbeteren van de binnensportaccommodaties en het op de juiste manier verschuiven van de benutting niet nodig.

- Indien de sporthal bijvoorbeeld groot genoeg is voor drie basketbal trainingsvelden, zal de basketbalvereniging in de toekomst minder zaaldeeluren af hoeven te nemen. Dit betekent wel dat de huidige sporthaluren naar de nieuwe sporthal moeten worden verplaatst. En dat de tafeltennisvereniging en de budovereniging niet naar de nieuwe sporthal kunnen verhuizen maar naar een sportzaal moeten verhuizen. Hier zal dan wel rekening mee gehouden moeten worden bij het realiseren van sportzaal Biezelaar of bij de verbouwing ten aanzien van sporthal Margriet.
- Door bijvoorbeeld in de nieuwe sportzaal Biezelaar net als in sportzaal Tuinstraat een grotere sportzaaloppervlakte te realiseren (minimaal 14 x 22 meter) kan er ook door sportverenigingen worden getraind in deze sportzaal. De druk op het sporthalgebruik zal dan minder groot worden. Dit gebeurt in de huidige situatie alleen door de basketbalvereniging. In een sportzaal van 14 x 22 meter kan er voor trainingen gebruik worden gemaakt van 1 badmintonveld en 1 volleybalveld en andere kleine zaalsporten, zoals judo.
- Door de sportzalen interessanter te maken voor de sportverenigingen en de druk uit de sporthallen te halen, zal de maximale capaciteit van de sportzalen op weekavonden gelijk worden aan die van een sporthal (1.000 uur).

Door uren te schuiven en rekening te houden met het afstandscriterium voor onderwijsinstellingen zal de huidige sporthal (Margriet) vervolgens tot een "grotere" sportzaal (minimaal 14 x 22 meter) kunnen worden omgebouwd en zal, rekening houdend met het verbeteren van de kwaliteit van de binnensportaccommodaties, kunnen worden volstaan met **vijf** zaaldelen.

De mogelijke uren die toch niet op het gewenste moment van de dag in de gewenste zaal kunnen plaatsvinden zullen niet voldoende aanleiding geven voor het realiseren van een extra zaaldeel. Dit leidt tot het volgende overzicht:

Tabel 22 Toekomstige situatie binnensportaccommodaties

Binnensportaccommodaties	Afmetingen	Zaaldelen
Sportzaal Mgr. Ariënsstraat	-	-
Sportzaal Biezelaar	14 x 22 x 5,5	1
Sportzaal Tuinstraat	15 x 22 x 5,5	1
(Sporthal) Margriet (Mgr. Schaepmanstraat)	14 x 22 x 5,5	1
Nieuwe binnensportaccommodatie	28 x 48 x 7,0	2
Totaal		5

Indien ook de wens van de gemeente Gilze en Rijen ingevuld moet worden, en er dus minimaal drie zaaldelen moeten zijn van 616m² per zaaldeel met een minimale zaalhoogte van 7 meter, dan wordt voorgesteld om sporthal Margriet om te bouwen tot een sportzaal van 28 x 22 meter. Bij deze afmetingen kan een basketbalvereniging gebruik maken van een volledig veld en zijn er ook meerdere badminton- en volleybalvelden mogelijk. Dit maakt deze ruimten dan ook interessanter voor trainingen.

Hierbij moet worden opgemerkt dat in dit onderzoek geen rekening is gehouden met de financiële consequenties en dat puur gekeken is naar de kwalitatieve en kwantitatieve behoefte van de (toekomstige) gebruikers. Mogelijk is het vergroten van sporthal Margriet naar de juiste afmetingen en het realiseren van een nieuwe sportzaal van 28 x 22 meter financieel gunstiger.

Bijlage I Afmetingen en gebruiksmogelijkheden binnensportaccommodaties

Type accommodatie	Globale afmetingen	Gebruiksmogelijkheden
Gymnastieklokaal	14 x 22 x 5,5	1 badmintonveld, 1 volleybalveld, 6 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten (als judo), oefenmogelijkheden voor verschillende recreatieve (zaal-)sporten. Badminton en volleybal vragen voor wedstrijden een obstakelvrije hoogte van 7 meter
Sportzaal 1.	13 x 24 x 7	Idem als gymnastieklokaal.
Sportzaal 2a.	22 x 28 x 7	3 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 2 volleybalveld, 12 tafeltennistafels en verschillende andere kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor verschillende (zaal-)sporten als voetbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.
Sportzaal 2b.	22 x 29,4 x 7	Idem als 2a, alleen 4 badmintonvelden i.p.v. 3
Sporthal 3a.	24 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 1 basketbalveld, 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 3 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaal hockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3b.	24 x 44,2 x 7	Idem als 3a, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3c.	28 x 44 x 7	7 badmintonvelden, 2 basketbalvelden, 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaal hockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening, (wedstrijd-)ruimte voor verschillende kleine zaalsporten, trainingsmogelijkheden voor vrijwel alle zaalsporten.
Sporthal 3d.	28 x 44,2 x 7	Idem als 3c, alleen 9 badmintonvelden i.p.v. 7
Sporthal 3e.	28 x 48 x 7	9 badmintonvelden, 3 basketbalvelden waarvan 2 geschikt voor wedstrijden ³ , 1 tennisbaan (geen wedstrijd baan), 4 volleybalvelden, 1 combiveld voor zaalvoetbal, zaal hockey, handbal en korfbal, gymnastiek en recreatieve sportbeoefening.

Bron: Instituut voor Sportaccommodaties

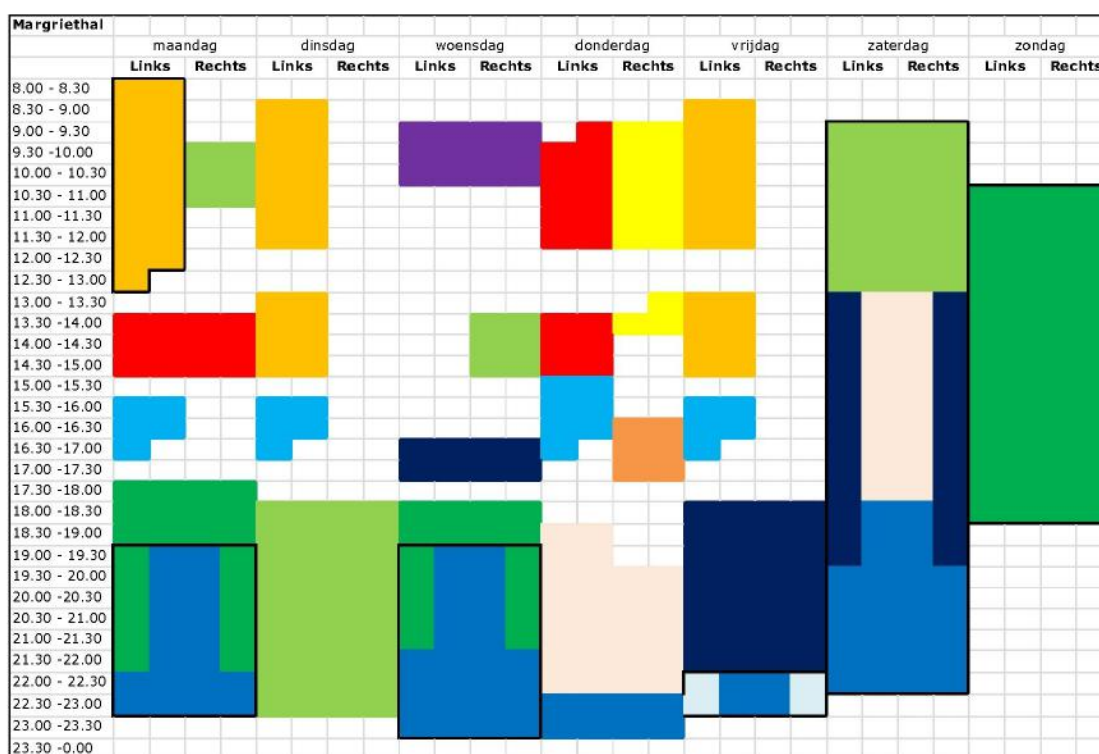
Van de bovengenoemde standaard accommodatietypen kan in alle denkbare maatvoeringen worden afgeweken.

³ Indien het gewenst is dat er tegelijkertijd drie basketbalvelden voor wedstrijden geschikt zijn, dient de netto sportvloer ten minste 52 meter lang zijn. Dit in verband met de jurytafels die ter hoogte van de middellijnen dienen te worden opgesteld maar zich niet binnen de obstakelvrije uitloopzone mogen bevinden.

Bijlage II Roosters binnensportaccommodaties

Indien het incidenteel gebruik naast het structureel gebruik in het rooster past, is het incidenteel gebruik ook opgenomen. Hier is een zwarte rand om heen gezet.

Figuur 3 Rooster sporthal Margriet

Figuur 4 Rooster sportzaal Mgr. Ariënsstraat

Ariënsstraat	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
8.30 - 9.00							
9.00 - 9.30							
9.30 - 10.00							
10.00 - 10.30							
10.30 - 11.00							
11.00 - 11.30							
11.30 - 12.00							
12.00 - 12.30							
12.30 - 13.00							
13.00 - 13.30							
13.30 - 14.00							
14.00 - 14.30							
14.30 - 15.00							
15.00 - 15.30							
15.30 - 16.00							
16.00 - 16.30							
16.30 - 17.00							
17.00 - 17.30							
17.30 - 18.00							
18.00 - 18.30							
18.30 - 19.00							
19.00 - 19.30							
19.30 - 20.00							
20.00 - 20.30							
20.30 - 21.00							
21.00 - 21.30							
21.30 - 22.00							
22.00 - 22.30							
22.30 - 23.00							
23.00 - 23.30							
23.30 - 0.00							

Figuur 5 Rooster sportzaal Biezelaar

Biezelaar	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
8.30 - 9.00							
9.00 - 9.30							
9.30 - 10.00							
10.00 - 10.30							
10.30 - 11.00							
11.00 - 11.30							
11.30 - 12.00							
12.00 - 12.30							
12.30 - 13.00							
13.00 - 13.30							
13.30 - 14.00							
14.00 - 14.30							
14.30 - 15.00							
15.00 - 15.30							
15.30 - 16.00							
16.00 - 16.30							
16.30 - 17.00							
17.00 - 17.30							
17.30 - 18.00							
18.00 - 18.30							
18.30 - 19.00							
19.00 - 19.30							
19.30 - 20.00							
20.00 - 20.30							
20.30 - 21.00							
21.00 - 21.30							
21.30 - 22.00							
22.00 - 22.30							
22.30 - 23.00							
23.00 - 23.30							
23.30 - 0.00							

Figuur 6 Rooster sportzaal Tuinstraat

Tuinstraat	maandag	dinsdag	woensdag	donderdag	vrijdag	zaterdag	zondag
8.30 - 9.00							
9.00 - 9.30							
9.30 - 10.00							
10.00 - 10.30							
10.30 - 11.00							
11.00 - 11.30							
11.30 - 12.00							
12.00 - 12.30							
12.30 - 13.00							
13.00 - 13.30							
13.30 - 14.00							
14.00 - 14.30							
14.30 - 15.00							
15.00 - 15.30							
15.30 - 16.00							
16.00 - 16.30							
16.30 - 17.00							
17.00 - 17.30							
17.30 - 18.00							
18.00 - 18.30							
18.30 - 19.00							
19.00 - 19.30							
19.30 - 20.00							
20.00 - 20.30							
20.30 - 21.00							
21.00 - 21.30							
21.30 - 22.00							
22.00 - 22.30							
22.30 - 23.00							
23.00 - 23.30							
23.30 - 0.00							